

Przemysław Dudek

Uniwersytet Szczeciński

***Discourse, Power, Resistance* – 8.04–10.04 2014,
Uniwersytet Greenwich, Londyn**

Discourse, Power, Resistance (Dyskurs, Władza, Opór) – to tytuł dorocznych konferencji organizowanych od 2002 roku przez brytyjskich badaczy i praktyków edukacyjnych. Początkowym założeniem tworzących forum do wymiany idei i przemyśleń było skoncentrowanie się na społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych siłach kształtujących edukację. Siły te w czasie spotkań w formie wykładów, warsztatów, dyskusji oraz sesji plakatowych poddawane są krytycznej analizie, z naciskiem na kwestie dotyczące sprawiedliwości społecznej. W kwietniu 2014 roku kolejna już edycja konferencji odbyła się pod hasłem: „Wymiana i Zmiana”, jak mówił komunikat konferencyjny, w zgodzie z myślą Johna Donna, który twierdził, iż „badać” w naukach społecznych i humanistycznych oznacza: być „zaangażowanym”, badanie zaś powinno stanowić wzajemną wymianę.

Pierwszego dnia konferencji gości powitali: stojący na czele organizatorów Jerome Satterthwaite oraz w imieniu gospodarzy Dworu Królowej Anny, gdzie odbywała się konferencja, profesor David J. Maguire – prorektor Uniwersytetu Greenwich. Otwierający konferencję i odnoszący się w tytule do słów Johna Deweya wykład plenarny profesora Richarda Pringa, zatytułowany „Nauczyciel jako wielki prorok i osoba wprowadzająca Królestwo Boże”, zapoczątkował dyskusję nad miejscem nauczyciela i szkoły (na każdym poziomie kształcenia) we współczesnym świecie. Tematyka ta została poruszona również w dwóch pozostałych wykładach plenarnych. Profesor Stefan Collini w swoim wystąpieniu „Obrona» uniwersytetów: strategie i ich odbiorcy” oraz profesor Ivor Goodson, omawiający zagadnienia dotyczące zmian w curriculum, dotknęli kwestii dominacji neoliberalnego podejścia do systemu edukacji. Wszystkie trzy

wykłady cieszyły się nie tylko dużym zainteresowaniem słuchaczy, wypełniających zabytkowe sale Dworu Królowej Anny, ale i sprowokowały dyskusję nad kondycją akademii w XXI wieku. Pozostałe wystąpienia odbyły się w siedmiu panelach toczonych równolegle przez wszystkie dni trwania konferencji:

- 1. Przestrzeń i Miejsce w Projekcie Demokracji I**
- 2. Przestrzeń i Miejsce w Projekcie Demokracji II – Odzyskiwanie Przestrzeni**
- 3. Miasto jako Tekst – Własność. Rasa. Międzykulturowość**
- 4. Wiara i Rozum – Teoria i Filozofia – Język**
- 5. Edukacja i Polityka Edukacji Zdrowotnej – Polityka Sprawiedliwości Społecznej**
- 6. Doniesienia z badań. Kreatywność. Obrazy. Spotkania**
- 7. Młodość. Nauczanie i Uczenie się**

We wszystkich panelach, niezależnie od reprezentowanych przez prelegentów i prelegentki afiliacji, pojawiały się komentarze, opinie i ujęcia teoretyczne odwołujące się do dominacji neoliberalizmu we współczesnej praktyce edukacyjnej oraz możliwości zmiany dominującego paradygmatu.

Tegoroczna konferencja, dzięki słusznej liczbie przedstawicieli polskich ośrodków akademickich, pozwoliła na prezentację i dyskusję nad polską perspektywą wobec stanu i zmian w systemie edukacji. W panelu *Przestrzeń i Miejsce w Projekcie Demokracji* dr Oskar Szwabowski omówił opór studencki wobec prywatyzacji edukacji w odniesieniu do ruchów studenckich. Jego wystąpienie: „Students against education?”, oparte na teoriach Siemeka, odnosiło się do analizy działań Demokratycznego Zrzeszenia Studentów. Wystąpienie dr Janiny Świrko-Pilipczuk, zatytułowane „Homo economicus as a basis for educational praxis”, oraz dyskusja, jaka się wywiązała po jego zakończeniu w ramach panelu *Wiara i Rozum – Teoria i Filozofia – Język*, doprowadziły uczestników do wniosku, iż dominacja neoliberalizmu w polskim systemie jest bardziej znacząca niż w przypadku krajów anglosaskich. W tym samym panelu profesor Teresa Żółkowska przedstawiła uczestnikom pojęcie „pustej znaczącej” i udowodniła, iż emancypacja osób niepełnosprawnych w Polsce może być postrzegana jako przykład tej kategorii („Why the emancipation of the disabled – in Poland – may be an empty signifier”). W tematykę poprzednich wystąpień tej części konferencji wpisała się również doktor

Mariola Gańko-Karwowska („Like an action like a change – like a power like a resistance”), która rozważała mechanizmy działań zorientowanych na zmianę strukturalnych komponentów codzienności w odniesieniu, powołując się na prace profesor Marii Czerepaniak-Walczak oraz Jurgena Habermassa.

Trzej przedstawiciele Uniwersytetu Szczecińskiego brali udział w obradach i prezentacjach w panelu *Młodość. Nauczanie i Uczenie się*. Magister Przemysław Dudek („Is it time for guerrilla education?”) zaprezentował pojęcie „edukacji partyzanckiej”, wiążąc je zarówno z tak zwanym „marketingiem partyzanckim”, jak i sposobem oporu wobec dominującego dyskursu neoliberalnego. Doktor Jacek Moroz („Knowledge and reality as a tool of operation in education”) rozpoczął od wykazania dominacji podejścia behawiorystycznego w rzeczywistości szkolnej i tego, jak wygląda tradycyjny model wiedzy i uczenia się, aby skonstruować koniecznością zmiany obowiązujących paradygmatów. Z kolei doktor Maksymilian Chutorański („Educational dispositive: Develop yourself or...”) dokonał (re)konstrukcji pojęcia urzędnika edukacyjnego, wynikającego z twórczości Michela Foucault. Twórczość tego autora poruszona została również przez magister Karolinę Kaliszewską („The knowledge-power discourse as a space of experiencing disability”) w ramach panelu *Edukacja i Polityka Edukacji Zdrowotnej – Polityka Sprawiedliwości Społecznej*. Prelegentka wskazała, w jaki sposób w Polsce dyskurs wiedzy – władzy dokonuje normalizacji jednostki niepełnosprawnej. A także: jak wybrane mechanizmy wiedzy – władzy, bazujące na zinternalizowanej normie, produkują prawdę o niepełnosprawności, prowadzą osoby niepełnosprawne do zajmowania określonej „pozycji” w neoliberalnej przestrzeni społecznej.

Międzynarodowy i międzykulturowy charakter konferencji podkreślany był również przez możliwość uczestniczenia w warsztatach dotyczących kwestii na styku religii, kultur i nauki. Szczególnie dokładnie zostało przepracowane zagadnienie dotyczące relacji między islamską teologią i współczesną nauką w czasie warsztatów prowadzonych przez Ranie Haf. Możliwości kontaktu pomiędzy przedstawicielami nauki zostały umocnione w czasie nieformalnych spotkań towarzyszących konferencji.